

Prof. Maria Roszkowska-Blaim
Kierownik Katedry i Kliniki

Maria Roszkowska-Blaim

Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii

nazwa w 2008 r.
pierwsza nazwa – II Klinika Pediatria

Szpital zwany popularnie Szpitalem na Litewskiej, znany jest wielu pokoleniom warszawiaków. Powstał w 1920 r. na bazie Instytutu Higieny Dziecięcej im. Barona de Lenval, który mieścił się u zbiegu ulic Marszałkowskiej 24 i Litewskiej 16 (ryc. 1).

Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego wydierżawił ten budynek na potrzeby uruchomienia Kliniki Chorób Dziecięcych, której kierownictwo powierzono **prof. dr. hab. n. med. Mieczysławowi Michałowiczowi**. Współpracownikami profesora byli m.in. Rajmund Barański, Henryk Brokman i Bolesław Górnicki.

W czasie okupacji hitlerowskiej budynek został zajęty przez Niemców, wobec czego Klinika znalazła częściowe schronienie w pomieszczeniach dawnego Szpitala im. Bersonów i Baumanów przy ul. Śliskiej 51, a w 1944 r. została ewakuowana do Milanówka. Po wyzwoleniu Warszawy wróciła do przedwojennego budynku przy ul. Litewskiej 16, gdzie pod kierownictwem dr. n. med. R. Barańskiego przystąpiono do porządkowania i zabezpieczenia pozostałego mienia szpitalnego. W końcu maja 1945 r. do Kliniki przyjęto pierwszych pacjentów. Dawny Kierownik Kliniki – prof. dr hab. n. med. M. Michałowicz (ryc. 2) – po powrocie z obozu koncentracyjnego w czerwcu 1945 r. rozpoczął starania o zorganizowanie zespołu Klinik Dziecięcych. Powstała Klinika Chorób Dziecięcych nr 1, której Kierownikiem pozostawał profesor w latach 1945-1950, oraz Oddziały: Niemowlęcy, Obserwacyjny i Gruźliczy z Ordynatorem doc. R. Barańskim (ryc. 3). Klinika Chorób Dziecięcych nr 1 z jednej strony podlegała Wydziałowi Lekarskiemu Uniwersytetu Warszawskiego, dla którego była bazą dydaktyczno-naukową, a z drugiej strony – Wydziałowi Zdrowia Publicznego miasta stołecznego Warszawy. W 1947 r. przystąpiono do budowy nowego pomieszczenia przy ul. Litewskiej 14, które zostało oddane do użytku 1 maja 1950 r., co wpłynęło na zwiększenie liczby łóżek z dawnych 110 do 263.

Ryc. 1. Szpital pediatryczny przy ul. Litewskiej przed II wojną światową.

Od września 1950 r. Klinika Chorób Dziecięcych nr 1 zmieniła strukturę organizacyjną – powstał zespół Klinik Pediatrycznych, do których włączono istniejące Oddziały. Skład jednostek organizacyjnych przedstawiał się wtedy następująco: I Klinika Pediatryczna – Kierownik: **prof. dr hab. n. med. Rajmund Barański**, uruchomiona z dniem 1 stycznia 1951 r.; II Klinika Pediatryczna – Kierownik: **prof. dr hab. n. med. Mieczysław Michałowicz** (ryc. 2).

W ramach organizacji nauki i szkolnictwa wyższego 24 października 1949 r. Minister Zdrowia utworzył Akademię Lekarską w Warszawie, która następnie – 3 marca 1950 r. – została przemianowana na Akademię Medyczną, w której skład weszły wszystkie szpitale kliniczne. W latach 1950-1952 prowadzono prace nad przebudową budynku Klinik Pediatrycznych przy ul. Litewskiej 16, nadbudowano zostało IV piętro, centralna kuchnia i stołówka pracownicza. W latach 1954-1958 w miejscu byłego budynku przy ul. Marszałkowskiej 24 postawiono nowy gmach, do którego przeniesiono Zakład Radiologii Pediatrycznej, Oddział Obserwacji, Oddział Laryngologii oraz Poliklinikę Specjalistyczną.

1 stycznia 1955 r. zespół Klinik Pediatrycznych przy ul. Litewskiej 16 został zorganizowany w Państwowy Szpital Kliniczny nr 4 podporządkowany Akademii Medycznej. W II Klinikce Pediatrycznej było wtedy 130 łóżek.

Ryc. 2.

Prof. Mieczysław

Michałowicz

Kierownik Kliniki Chorób
Dziecięcych w latach
1920-1950 i II Kliniki
Pediatrycznej
w latach 1951-1959

Ryc. 3.

Prof. Rajmund Barański
Kierownik Oddziału
Niemowlęcego,
Obserwacyjnego, Gruźliczego
w latach 1945-1950
i I Kliniki Pediatricznej
w latach 1951-1951

Po odtworzeniu Kliniki Dziecięcej przy ul. Litewskiej kierunki jej działalności wyznaczała, razem z prof. Michałowiczem (ryc. 5), prof. Teofila Lewenfisz-Wojnarowska. Rozwijali oni zagadnienia chorób metabolicznych u dzieci, z których w ciągu kilku lat wyłoniła się nefrologia dziecięca.

W początkowym okresie problemy nefrologii dziecięcej koncentrowały się na patofizjologii układu moczowego. Szpital przy Litewskiej w tym okresie miał dwie Kliniki kierowane przez prof. T. Lewenfisz-Wojnarowską (ryc. 6) i prof. R. Barańskiego. W Klinice prof. Barańskiego do rozwoju nefrologii dziecięcej przyczynił się prof. dr hab. n. med. Marian Wojnarowski (ryc. 7) i prof. dr hab. n. med. Irena Krzeska (ryc. 8).

Zespół zainteresowany nefrologią w Klinice prof. Lewenfisz-Wojnarowskiej tworzyła dr n. med. Maria Sieniawska, która pracę w Klinice Pediatricznej w Szpitalu przy Litewskiej rozpoczęła w 1952 r. po przeniesieniu z Kliniki Pediatricznej we Wrocławiu kierowanej przez

prof. dr hab. n. med. Hannę Hirszfelową.

22 lutego 1973 r. zarządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej powołano Instytut Pediatrii, którego bazę stanowiły Państwowy Szpital Kliniczny AM im. prof. M. Michałowicza w Warszawie oraz Państwowy Szpital Kliniczny nr 3 AM w Warszawie przy ul. Działdowskiej 1. Kierownictwo Instytutu Pediatrii objął prof. dr hab. n. med. Bolesław Górnicki (ryc. 9), Wicedyrektorem Instytutu ds. Nauki i Dydaktyki została prof. dr hab. n. med. Halina Zapaśnik-Kobierska, a Wicedyrektorem ds. Lecznictwa i Usług doc. dr hab. n. med. Mirosława Głowacka-Ruszczak. W skład Instytutu Pediatrii weszła Katedra i II Klinika Pediatrii – Klinika Nefrologii z 80 łózkami i Stacją Dializ, której Kierownikiem od 1979 r. była prof. dr hab. n. med. Maria Sieniawska (ryc. 10).

Ryc. 4. Prof. Michałowicz podczas wykładu.

W październiku 1980 r. zlikwidowano Kliniki Ogólnopediatryczne (I, II, III), a powstała m.in. Klinika Nefrologii. W roku 1986 powołano Oddział Stacji Dializ przy Klinice Nefrologii, który zapewnił leczenie ostrej i przewlekłej niewydolności nerek oraz zatruc dzieciom z województwa warszawskiego i 13 innych.

Instytut Pediatrii AM rozwiązano 1 października 1989 r. Klinika Nefrologii na bazie Państwowego Szpitala Klinicznego im. prof. M. Michałowicza przy ul. Marszał-

Ryc. 5. Prof. Mieczysław Michałowicz wśród asystentów Kliniki Pediatrii.

kowskiej 24 miała wtedy 73 łóżka i sześć stanowisk dializacyjnych, w tym Oddział Nefrologii – dzieci starsze 39 łóżek, oraz Oddział Niemowlęcy – 35 łóżek. Zarządzeniem (nr 12/90) Rektora AM z 16 lipca 1990 r., realizując uchwałę Senatu AM z 25 lutego 1990 r. na podstawie §57 oraz §13 ust. 3 Statutu AM w Warszawie, w związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 31 sierpnia 1988 r. w sprawie przekazania rektorom akademii medycznych niektórych uprawnień Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej przeprowadzono zmiany w strukturze organizacyjnej klinik i zakładów pediatrycznych – Klinikę Nefrologii przekształcono w Katedrę i Klinikę Pediatrii i Nefrologii.

Ogromny postęp medycyny w drugiej połowie XX w. spowodował, że z pediatrii jako medycyny wieku rozwojowego wyodrębniły się wąskie dziedziny procedur diagnostycznych i leczniczych, a wśród nich nefrologia dziecięca. Głównym kierunkiem prowadzonych w Klinice badań były problemy związane z zaburzeniami wodno-elektrolitowymi, wapniowo-fosforowymi, kłębkowymi zapaleniami nerek oraz zagadnienia dotyczące ostrej i przewlekłej niewydolności nerek u dzieci. Szkolenia, które odbywały się w Klinice prowadzonej przez prof. Tadeusza Orłowskiego, zrodziły koncepcję utworzenia ośrodka hemodializ dla dzieci. Realizacja tej idei była możliwa dzięki szkoleniom prof. Sieniawskiej odbytym w Ośrodku Dializacyjnym w Klinikach u prof. Royer w Paryżu i prof. Halmana w Helsinkach.

Pierwsza sztuczna nerka została przekazana przez prof. T. Orłowskiego Klinice Pediatrycznej Szpitala przy ul. Litewskiej, kierowanej wówczas przez prof. Górnickiego. Pierwsza hemodializa została wykonana 3 maja 1973 r. i trwała sześć godzin.

Ryc. 6. Prof. Teresa Lewenfisz-Wojnarowska

**Ryc. 7. Prof. Marian
Wojnarowski**

Ryc. 8. Prof. Irena Krzeska

**Ryc. 9.
Profesor Bolesław
Górnicki**
*Dyrektor Instytutu Pediatrii
w latach 1973-1979*

Najbardziej aktywnym współpracownikiem doc. M. Sieniawskiej, pomagającym w organizowaniu ośrodka dializ, była dr n. med. Barbara Wierzbowska (ryc. 11).

Aparat „sztucznej nerki” oparty był no modelu dializatora zwojowego. Była to celofanowa rura – kanał krwi, na którą nawinięta była plastikowa siatka kupowana w sklepie gospodarstwa domowego, zszywana do odpowiednich rozmiarów przez pielęgniarki – Marię Dobrowolską, Wiesławę Kobiałkę i Alicję Mielaniuk. Płyn dializacyjny produkowano w kotłach 60-80-litrowych, przeznaczonych do przechowywania mleka, podarowanych przez mleczarnię, a dostęp naczyniowy zapewniała zewnętrzna przetoka tętniczo-żylna typu Scribnera. Pierwszym pomieszczeniem dla sztucznej nerki była przystosowana do tego celu łazienka wewnątrz Oddziału.

Następny etap działalności Kliniki to zastosowanie aparatu sztucznej nerki typu Nycotron, do której używane były dializatory płaszczyznowe – płyty, pomiędzy które wkładało się arkusze celofanu. Zarówno dializator zwojowy, jak i płytowy przed każdym użyciem były wypełniane roztworem formaliny.

Kolejnym postępowaniem w rozwoju dializy dziecięcej, w oparciu o doświadczenie dorosłych, było wytwarzanie od 1973 r. dystalnej przetoki tętniczo-żylną typu Cimino-Bresci. Podstawowym jednak problemem u dzieci były trudności techniczne związane z małym kalibrem dostępnych naczyń i ich ograniczoną liczbą. W przypadku niemożności wykonania przetoki dystalnej stosowano przetoki proksymalne. Dostęp naczyniowy do hemodializ najczęściej wykonywali chirurdzy: dr n. med. Skośkiewicz, dr n. med. J. Gruchalski, dr n. med. M. Iwaszkiewicz i dr n. med. S. Warchoł.

Dalszym postępowaniem w rozwoju wytworzenia dostępu naczyniowego do hemodializ była możliwość wykonywania od roku 1991 badań flebograficznych oraz monitorowania stanu przetok tętniczo-żylnych ultrasonograficznie z użyciem przystawki Power Doppler (PD). U dzieci z powikłaniami w obrębie przetok istnieje możliwość prowadzenia hemodializ przez zastosowanie jedno- lub dwukanałowych cewników naczyniowych, wprowadzanych metodą Seldingera do naczyń, co stanowi tymczasowy dostęp naczyniowy. Do przewlekłych hemodializ w przypadkach niemożności wytworzenia przetoki od 1992 r. stosuje się operacyjnie wprowadzany

do żyły podobojczykowej z tunelizacją podskórną cewnik typu Perm-cath.

Dzięki funduszom zgromadzonym przez prof. Zygmunta Kalicińskiego możliwe było szkolenie prof. Sieniawskiej w Klinice Uniwersyteckiej prof. Richarda Fine'a w UCLA w Los Angeles, co zaowocowało wprowadzeniem w styczniu 1983 r. po raz pierwszy w Polsce ciągłej ambulatoryjnej dializy otrzewnowej (CADO) do leczenia dzieci ze schyłkową niewydolnością nerek. Sprzęt do CADO pochodził z darów uzyskanych dzięki pomocy prof. Fine'a.

Metodę CADO zastosowano w Klinice u dwóch małych dziewczynek ze schyłkową niewydolnością nerek, zdyskwalifikowanych z leczenia hemodializami ze względu na brak możliwości wytworzenia dostępu naczyniowego. Wyniki tego leczenia prof. Sieniawska prezentowała na zjeździe w Heidelbergu poświęconym pierwszym doświadczeniom w stosowaniu CADO u dzieci.

Rozwój CADO w naszej Klinice postępował dość szybko. Pomimo że w kraju działało już wtedy kilka pediatrycznych stacji hemodializ, to – mimo ogromnych starań – nie udawało się rozpowszechnić CADO i w Polsce do 1993 r. były tylko dwa ośrodki prowadzące tę metodę leczenia – nasza Klinika i Centrum Zdrowia Dziecka.

Zaproponowana przez PCK pomoc finansowa dla Kliniki, dla najbardziej potrzebujących dzieci, została przekazana przez prof. M. Sieniawską na zakup sprzętu do CADO dla trojga dzieci z trzech stacji dializ w Gdańsku, we Wrocławiu i w Zabrzu.

Ryc. 10.

Prof. Maria Sieniawska
Kierownik Kliniki
w latach 1979-1998

Ryc. 11. Hemodializa w Klinice Nefrologii. Od prawej: prof. Maria Sieniawska, prof. Bolesław Górnicki, dr n. med. Barbara Wierzbowska.

W Klinice rozpoczęto leczenie dzieci i szkolenie personelu, a następnie oddelegowano ich do macierzystych ośrodków. Zapoczątkowało to szybszy rozwój metody CADO w terapii dzieci ze schyłkową niewydolnością nerek.

W ciągu 25 lat stosowania w Polsce CADO u dzieci dokonał się duży postęp w rozwoju sprzętu dializacyjnego, co wpłynęło na znaczne zmniejszenie częstości powikłań, jak również lepszy stopień dodializowania pacjenta i jego rehabilitację. Stosowano początkowo tzw. system prosty – nierozłączny, w którym wpust i wypust płynu dializacyjnego odbywały się do tego samego pojemnika, następnie system „Y”, który składał się z dwóch pojemników dializacyjnych; jeden pojemnik był wypustowy – miał na stałe wtopiony dren, worek wpustowy wypełniony płynem dializacyjnym był dołączany przez system „Y” – worków bliźniaczych tzw. *twin bag*, w którym dreny są na stałe wtopione do worków, wpustowego wypełnionego płynem i wypustowego.

Pracochłonna technika manualna w systemie CADO została na świecie zastąpiona automatyczną dializą otrzewnową (ADO) przy użyciu tzw. cyklerów, które w Klinice pracują od roku 1994. Wymiany płynu odbywają się w porze nocnej. Dzięki akcji Fundacji Orkiestry Świątecznej Pomocy w 2000 r. zakupiono dla wszystkich dzieci w Polsce cyklery, co znacznie poprawiło codzienne życie dzieci, które w okresie swojej dziennej aktywności mogą uczęszczać do przedszkoli i szkół, a są dializowane jedynie w nocy. Obecnie każdemu dziecku można indywidualizować program dializy otrzewnowej zgodnie z jego potrzebami metabolicznymi.

Rozwój nefrologii pediatricznej w Polsce stał się możliwy dzięki wybitnej pomocy prof. Richarda Fine’a z Kliniki Nefrologii Dziecięcej Uniwersytetu Kalifornijskiego w Los Angeles. W ośrodku naukowym kierowanym przez profesora odbywali staże i szkolenia polscy lekarze różnych specjalności: nefrolodzy dziecięcy, chirurdzy, anestezjolodzy, immunolodzy. Dzięki osobistemu zaangażowaniu oraz stworzeniu możliwości stałego szkolenia w swoim ośrodku prof. Fine umożliwił przeniesienie zdobytych doświadczeń do naszego kraju, co 12 lutego 1986 r. zostało uhonorowane nadaniem mu tytułu doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Warszawie za zasługi dla rozwoju nefrologii i dializoterapii pediatricznej (CADO) w Polsce (ryc. 12).

Dalszym postępem w rozwoju CADO w Klinice było zastosowanie w 1993 r. cewnika otrzewnowego z wyprowadzeniem na klatkę piersiową tzw. *Swan Neck Presterenal Catheter* (SNPC), który po raz pierwszy zastosował prof. Twardowski u pacjentów dorosłych w 1991 r. Bódcem do zastosowania tego typu cewnika w naszym Ośrodku, a po raz pierwszy w świecie u dzieci, był raczkujący pacjent noszący pieluchę, u którego przy standardowo wszczepionym cewniku obserwowano nawracające zapalenia ujścia zewnętrznego cewnika. Wspólnie z dr. S. Warchołem z Katedry i Kliniki Chirurgii Dziecięcej prowadzonej przez prof. Aleksandra Wagnera został opracowany zmodyfikowany system operacyjnego wszczepiania cewnika u dzieci, z pozostawieniem pewnego nadmiaru cewnika w tunelu podskórnym ze względu na ich wzrastanie.

W ciągu 30 lat rozwijały się nowe techniki leczenia, tzw. ciągłe, np. hemofiltracja żyło-żylna lub żylna-tętnicza, która – wykorzystując zjawisko konwekcji – umożliwia usuwanie nadmiaru wody z organizmu człowieka (metodę tę stosuje się w Klinice od 1992 r.) czy hemodiafiltracja pozwalająca utrzymać przy życiu krytycznie cho-

Ryc. 12. Uroczystość wręczenia doktoratu honoris causa – prof. Richard Fine, prof. Maria Sieniawska (1986 r.).

rych pacjentów. W wybranych sytuacjach klinicznych od roku 1995 wykorzystuje się zabiegi plazmaferezy. Wiele prac klinicznych było też poświęconych leczeniu niedokrwistości rekombinowaną ludzką erytropoetyną (rHuEPO) zarówno u dzieci z różnym stopniem niewydolności nerek, jak i u noworodków.

Kolejnymi zagadnieniami, którymi zajmowano się w Klinice, były związane z zaburzeniami przemiany wapniowo-fosforowej, zaburzenia wzrastania dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek. Od 1994 r. po raz pierwszy w kraju rozpoczęto leczenie rekombinowanym ludzkim hormonem wzrostu (rhGH). W Klinice Nefrologii zastosowano również po raz pierwszy w Polsce technikę biopsji kości do oceny zaburzeń kostnych u dzieci z różnym stopniem niewydolności nerek, kwalifikowanych do leczenia rhGH. Od 1994 r. Klinika jest krajowym ośrodkiem koordynującym leczenie rhGH w tej grupie chorych. Ponadto prowadzone są leczenie i diagnostyka zakażeń układu moczowego u dzieci oraz wad układu moczowego; diagnostyka i leczenie kłębuszkowych zapaleń nerek, wykonywane są biopsje nerki (około 80 rocznie) – wycinki nerki są oceniane w mikroskopie świetlnym i fluorescencyjnym przez panią dr n. med. Jadwigę Małydk, a w mikroskopie elektronowym przez panią dr n. med. E. Fiejkę z Zakładu Patomorfologii Wieku Rozwojowego Akademii Medycznej (Kierownik – prof. dr hab. n. med. Aleksander Wasiutyński).

Profesor dr hab. n. med. Maria Sieniawska była Kierownikiem Katedry i Kliniki Pediatrii i Nefrologii w latach 1979-1998, następnie kierownictwo objęła **prof. dr hab. n. med. Maria Roszkowska-Blaim** (ryc. 13), która – kontynuując pracę nad wyżej wymienionymi zagadnieniami – utworzyła Pracownię Badań Urodynamicznych oraz Pracownię Nadciśnieniową, wyposażoną w aparaty do całodobowego pomiaru ciśnienia tętniczego (ABPM); wzbogaciła także Stację Dializ w aparat PRISMA do stosowania technik ciągłych w leczeniu nerkozastępczym. W Klinice prowadzi-

Ryc.13

**Prof. Maria Roszkowska-
-Blaim**

*Kierownik Kliniki
od 1998 r. – nadal*

ne są badania z zakresu zaburzeń dolnych dróg moczowych oraz szeroko zakrojona diagnostyka nadciśnienia tętniczego. Od ponad 30 lat działa przy Klinice Specjalistyczna Poradnia Nefrologiczna, w której udzielanych jest około 6000 porad rocznie.

Działalność dydaktyczna

Działalność dydaktyczna Kliniki obejmuje zarówno kształcenie przeddyplomowe, jak i podyplomowe. Nauczani są studenci III i V roku pediatrii I Wydziału Lekarskiego, V roku II Wydziału Lekarskiego, pielęgniarki z Wydziału Nauki o Zdrowiu. W ramach szkolenia podyplomowego wielu lekarzy odbywa staże podyplomowe w zakresie pediatrii oraz wielu lekarzy specjalizujących się w pediatrii odbywa staże z zakresu nefro-

logii pediatricznej. Ponadto Klinika jest organizatorem kursów podyplomowych z pediatrii i nefrologii, a asystenci są wykładowcami na kursach organizowanych przez CMKP.

Przy Klinice działa aktywnie Studenckie Koło Naukowe, z którego rekrutują się też lekarze pracujący w Klinice. Członkowie Koła biorą czynny udział w różnych formach pracy lekarskiej w Klinice oraz uczestniczą w realizacji programów badawczych. Prace naukowe studentów były przedstawiane na Studenckich Zjazdach krajowych i międzynarodowych, uzyskując nagrody, a także na posiedzeniach naukowych Kliniki i własnych Koła. Opiekunami Koła byli dr Grzesiowski, dr Rajkowski i prof. Roszkowska-Blaim.

Profesorowie Kliniki Nefrologii

Prof. dr hab. n. med. Mieczysław Michałowicz – ur. 29.08.1876 r. w Petersburgu, zm. 22.12.1965 r. w Warszawie. Studiował na Akademii Wojskowo-Lekarskiej u najwybitniejszych lekarzy rosyjskich. Po kilku latach pracy postanowił zostać pediatrą, w tym celu kształcił się u Marfana w Paryżu, Eschericha i Schicka w Wiedniu, Finkelsteina w Berlinie, Czerny'ego w Strasburgu oraz u prof. Raczyńskiego we Lwowie. W roku 1920 został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego pediatrii w Uniwersytecie Warszawskim, a następnie w 1927 r. na stanowisko profesora zwyczajnego. Był Dziekanem Wydziału Lekarskiego w latach 1922/1923, Rektorem w latach 1930/1931 i Prrektorem Uczelni na przełomie 1931 i 1932 r. W ciągu 20 lat kierowania Kliniką Pediatrii stworzył nowoczesną polską szkołę pediatriczną, wykształcił wielu znakomitych lekarzy. Po wojnie kontynuował swoją działalność, kierując Katedrą i Kliniką Pediatriczną Uniwersytetu i Akademii Medycznej w Warszawie do 1959 r. Jego prace badawcze dotyczyły problemów związanych z ży-

wieniem dzieci, ich rozwojem; dużo uwagi poświęcał chorobom wieku niemowlęcego – chorobom górnych dróg oddechowych, skóry, dróg moczowych, gruźlicy, chorób reumatycznych i alergicznych.

Prof. nadzw. dr wszech nauk lek. Teofila Lewenfisz-Wojnarowska – urodziła się 26.08.1899 r., zmarła 31 maja 1984 r. Ukończyła studia lekarskie w Uniwersytecie Warszawskim w roku 1923, uzyskując tytuł doktora wszech nauk lekarskich. W latach 1923-1928 pracowała na Oddziale Chorób Wewnętrznych, gdzie pod kierunkiem prof. A. Landau'a rozpoczęła swoją działalność naukową. W latach 1928-1939 pracowała w Klinice Pediatricznej prof. M. Michałowicza. Po wojnie w 1945 r. rozpoczęła pracę w Klinice Pediatricznej Akademii Medycznej w Łodzi. Tytuł doktora habilitowanego uzyskała w 1951 r. w Akademii Medycznej w Łodzi za pracę *Próba eozynofilowa w ostrych stanach biegunkowych*. Decyzją Ministra Zdrowia w 1952 r. została przeniesiona na stanowisko Zastępcy Kierownika II Kliniki Pediatricznej AM w Warszawie i mianowana w 1954 r. kontraktowym profesorem nadzwyczajnym. W latach 1960-1969 pełniła funkcję Kierownika II Katedry i II Kliniki Pediatricznej. Profesor Lewenfisz-Wojnarowska jest autorką ponad 120 prac naukowych z dziedziny pediatrii, w tym reumatologii dziecięcej oraz nefrologii, szczególnie dotyczących zespołu nerczycowego, patogenezy obrzęków, oceny wskaźników oczyszczania i uszkodzenia nerek w przebiegu tocznia rumieniowatego.

Prof. dr hab. n. med. Bolesław Górnicki – ur. 5.01.1909 r. w Sokołowie w b. ZSRR; zm. 28.07.1998 r. w Warszawie. W 1932 r. ukończył Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego. Tuż przed wybuchem II wojny światowej został doktorem nauk medycznych. W latach 1933-1942 pracował w Klinice Pediatricznej kierowanej przez prof. M. Michałowicza. Habilitował się dwukrotnie w 1947 r. z zakresu historii medycyny, w roku 1950 z zakresu pediatrii. W 1953 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1960 r. tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1962-1972 był Rektorem Akademii Medycznej w Warszawie, Kierownikiem początkowo Kliniki Propedeutyki Pediatrii, następnie od 1969 r. II Kliniki Pediatricznej. W roku 1973 zorganizował Instytut Pediatrii, którego był Dyrektorem do 1979 r., tj. do czasu przejścia na emeryturę. Pod kierownictwem profesora powstały od nowa lub rozwinęły się takie dziedziny jak: nefrologia z dializoterapią, endokrynologia, kardiochirurgia, choroby metaboliczne – cukrzyca wieku dziecięcego, żywienie dzieci i inne. Był autorem kilkuset drukowanych prac oraz wielu podręczników, członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych (Polskie Towarzystwo Pediatriczne, Polskie Towarzystwo Endokrynologiczne, Polskie Towarzystwo Fizjologiczne, Polskie Towarzystwo Historii Medycyny) i zagranicznych (New York Academy of Science, Societe Internationale de Pediatrie oraz Societe Internationale d'Historie de la Medicine) oraz członkiem założycielem Unii Międzynarodowych Towarzystw Pediatricznych (UNEP-SA). Otrzymał sześciokrotnie nagrodę Ministra Zdrowia, wielokrotnie odznaczany, m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i innymi. Z bogatego doświadczenia profesora korzystały takie organizacje, jak Światowa Organizacja Zdrowia, FAO, UNICEF. Profesor Górnicki wyha-

bilitował 11 pracowników naukowych oraz doktoryzował 25 lekarzy specjalistów z pediatrii (ryc. 6).

Profesor B. Górnicki – nestor polskiej pediatrii – był wielkim humanistą, historykiem i etykiem, współtwórcą odrodzonych izb lekarskich, autorem ponad 500 prac naukowych.

Prof. dr hab. n. med. Irena Steckiewicz-Krzeska – ur. 1.12.1923 r. w Warszawie, studiowała na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1946-1951. Doktoryzowała się w 1951 r. na podstawie pracy pt.: *Etiologia i patogenezę procesów marskich płuc u niemowląt*, habilitowała się w Akademii Medycznej w Warszawie w 1965 r. na podstawie pracy pt. *Rola odpływów pęcherzowo-moczowodowych w patogenezie odmiedniczkowych zapaleń nerek u dzieci*. Głównym przedmiotem badań prof. Krzeskiej były problemy nefrologiczne, takie jak zakażenia układu moczowego, kamica, wady wrodzone układu moczowego. Pani profesor ustaliła wskazania do operacyjnego leczenia odpływów pęcherzowo-moczowodowych, dużo prac – zarówno doświadczalnych, jak i klinicznych – poświęciła zachowaniu się hormonu antydiuretycznego u dzieci chorych i zdrowych. Jest autorką około 150 prac z zakresu pediatrii i nefrologii dziecięcej, publikowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych, monografi i trzech podręczników. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, Polskiego Towarzystwa Urologicznego oraz European Society of Pediatric Nephrology, International Pediatric Nephrology Association.

Prof. dr hab. n. med. Marian Wojnarowski – ur. 13.03.1927 r. w Warszawie, zm. 27.12.1999 r. Studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1946-1952, a następnie jako stypendysta Ministerstwa Zdrowia na Uniwersytecie Karola IV w Pradze Czeskiej, gdzie uzyskał tytuł doktora wszech nauk lekarskich. Profesor Wojnarowski rozpoczynał pracę w I Klinice Pediatrycznej Akademii Medycznej w Warszawie pod kierunkiem prof. Rajmunda Barańskiego. W latach 1974-1980 pracował w II Klinice Ogólnopediatrycznej Instytutu Pediatrii, potem został Kierownikiem Kliniki Chorób Zakaźnych, gdzie pracował do września 1997 r. Specjalizację z pediatrii I stopnia otrzymał w 1955 r., II stopnia w roku 1959. Stopień doktora nauk medycznych uzyskał w 1959 r. za pracę pt. *Przesączanie kłębkowe u dzieci*. Habilitował się w roku 1965 na podstawie pracy pt. *Czynność osmotyczna nerek u dzieci*. Był stypendystą Ministerstwa Zdrowia w Klinice Pediatrycznej w Pecs oraz WHO w Paryżu, gdzie pracował pod kierunkiem prof. Pierre’a Royera w Ośrodku Badania Chorób Przemiany Materii u Dzieci.

Profesor Wojnarowski jest członkiem Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Sekcji Nefrologicznej Towarzystwa Internistów Polskich, od 1964 r. został powołany do Komisji Nefrologicznej przy Komitecie Nauk Klinicznych Wydziału Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk. W 1967 r. był członkiem założycielem, a w 1968 r. członkiem Zarządu Europejskiego Towarzystwa Nefrologii Pediatrycznej oraz Międzynarodowego Towarzystwa Nefrologii. Jest autorem około 100 prac, w tym wielu z tematyki nefrologicznej, które pod względem tematycznym można podzielić na trzy grupy: 1) prace z fizjopatologii nerek, 2) prace z fizjopatologii gospodarki elektrolitowo-wodnej i kwasowo-zasadowej, 3) dotyczące patologii terapii chorób nerek. Na podstawie licznych prac profesor ustalił normy przesączania kłębuszkowe-

go u dzieci; wykazał, że dojrzewanie czynności filtracyjnej zachodzi w pierwszym i drugim roku życia, że noworodki i niemowlęta mają ograniczoną zdolność osmotyczną nerek, ale niedojrzałość nerek nie oznacza ich niewydolności. W licznych pracach zajmował się też problemem leczenia zespołu nerczycowego u dzieci oraz korelacji kliniczno-morfologicznej kłębuszkowych zapaleń nerek. Przyczynił się do rozwoju nefrologii pediatricznej.

Prof. dr hab. n. med. Maria Sieniawska – ur. 17.03.1928 r. we Lwowie. Studiowała na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Wrocławskiego w latach 1945-1951. Specjalizację z pediatrii I stopnia uzyskała w 1957 r., II stopnia w roku 1960, specjalizację z nefrologii dziecięcej w 1974 r. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w roku 1962 za pracę pt. *Próba Howarda, Hopkina i Connora u dzieci, która podważyła przydatność popularnej w tym okresie próby oceniającej gospodarkę wapniowo-fosforanową u dzieci*. Habilitację uzyskała w 1969 r. na podstawie dorobku naukowego i pracy pt. *Działanie witaminy D u dzieci z upośledzonym wchłanianiem wapnia w przewodzie pokarmowym*, tytuł profesora otrzymała w roku 1983. Od 1970 r. była etatowym docentem w II Klinice Ogólnopediatricznej Instytutu Pediatrii Akademii Medycznej. Od 1979 r. pełniła obowiązki Kierownika Kliniki i została Dyrektorem Instytutu Pediatrii AM oraz specjalistą regionalnym w zakresie pediatrii dla województwa stołecznego i płockiego. Od 1980 r. jest Kierownikiem Kliniki Nefrologii Instytutu Pediatrii AM, w latach 1979-1998 była Kierownikiem Katedry i Kliniki Pediatrii i Nefrologii AM. Jest autorką 170 publikacji, licznych rozdziałów w podręcznikach i skryptach, czterech monografii z zakresu chorób nerek w tym trzytomowej *Nefrologii dziecięcej*. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, w tym przez trzy lata była członkiem zarządu European Society of Pediatric Nephrology, pełniąc funkcję reprezentanta Krajów Europy Środkowej. Była również współorganizatorem Polskiego Towarzystwa Nefrologii Dziecięcej, a następnie jego Przewodniczącą w latach 1997-2000. Obecnie – od 1998 r. – jest emerytowanym profesorem Akademii Medycznej.

Prof. dr hab. n. med. Maria Roszkowska-Blaim – Kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii i Nefrologii od 1998 r. – ur. 15.08.1947 r. w Środzie Wielkopolskiej. Studiowała na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1965-1971. Specjalizację I stopnia z pediatrii uzyskała w 1976 r., specjalizację II stopnia z pediatrii w roku 1979, z nefrologii w 1999 r. Stopień doktora nauk medycznych otrzymała w 1984 r. na podstawie rozprawy pt. *Ocena wydolności mięśnia sercowego metodą reografii impedancyjnej u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek*; stopień doktora habilitowanego w roku 1998 na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Ocena stosowania erytropoetyny u dzieci z niewydolnością nerek*. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 2000 r., a profesora zwyczajnego w roku 2005.

Profesor Roszkowska-Blaim w Klinice Nefrologii pracuje od 1981 r., początkowo jako asystent, adiunkt – Kierownik Stacji Dializ w latach 1987-1998, a od 1998 r. jest Kierownikiem Katedry i Kliniki Pediatrii i Nefrologii. Jest autorem 140 prac naukowych, kilku rozdziałów w książkach i około 257 doniesień zjazdowych, w tym 120 prezentowanych na zjazdach międzynarodowych. Jest członkiem wielu towarzystw naukowych zarówno krajowych (Polskie Towarzystwo Pediatryczne, Polskie

Towarzystwo Nefrologów Dziecięcych – wiceprzewodnicząca w latach 1997-2000, funkcja wybieralna, członek Zarządu w latach 2000-2003, Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, jak i zagranicznych (International Pediatric Nephrology Association, European Society for Paediatric Nephrology, European Dialysis and Transplantation Association, International Society Peritoneal Dialysis); członkiem Rady Naukowej przy Instytucie Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka, członkiem Senackich Komisji ds. Dydaktyki, ds. Szpitali Klinicznych, członkiem Komisji Bioetycznej przy Akademii Medycznej w Warszawie.

Obecny skład osobowy Katedry i Kliniki Pediatrii i Nefrologii w 2008 r.

- Dr n. med. Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska – studiowała w Akademii Medycznej w Krakowie w latach 1976-1982. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1993 r. na podstawie rozprawy pt. *Levamisol w leczeniu sterydozależnych zespołów nerczycowych u dzieci* (promotor – prof. M. Sieniawska). W Klinice pracuje od 1985 r. Obecne stanowisko – adiunkt. Praca habilitacyjna obroniona w 2008 r.
- Dr n. med. Helena Ziółkowska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1976-1982. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1993 r. na podstawie rozprawy pt. *Zapobieganie i leczenie osteopatii u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek* (promotor – prof. M. Sieniawska). W Klinice pracuje od 1983 r. Obecne stanowisko – adiunkt. Praca habilitacyjna w toku.
- Dr n. med. Grażyna Krzemień – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1974-1980. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1996 r. na podstawie rozprawy pt. *Bezpośrednie i odległe rokowanie w zespole hemolityczno-mocznicowym u dzieci* (promotor – prof. M. Sieniawska). W Klinice pracuje od 1983 r. Obecne stanowisko – adiunkt.
- Dr n. med. Hanna Szymanik-Grzelak – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1982-1988. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1998 r. na podstawie rozprawy pt. *Korelacja między przebiegiem klinicznym a zmianami patomorfologicznymi w zespole Schönleina-Henocha i w nefropatii IgA u dzieci* (promotor – prof. M. Sieniawska). W Klinice pracuje od 1983 r. Obecne stanowisko – adiunkt.
- Dr n. med. Jarosław Sołtyski – studiował w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1979-1985. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymał w 1998 r. na podstawie rozprawy pt. *Ocena skuteczności leczenia niedokrwistości u chorych noworodków i niemowląt ludzką rekombinowaną erytropoetyną* (promotor – prof. M. Sieniawska). W Klinice pracuje od 1989 r. Obecne stanowisko – adiunkt.
- Dr n. med. Beata Leszczyńska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1986-1992. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 2001 r. na podstawie rozprawy pt. *Ocena przydatności oznaczania C-końcowego fragmentu prokolagenu typu I jako prognostycznego czyn-*

nika wzrastania u dzieci z niskorosłością mocznicową (promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim). Pracuje w Klinice od 1993 r. Obecne stanowisko – adiunkt.

- Dr n. med. Julita Wojnar – studiowała na Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1983-1989. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 2003 r. na podstawie rozprawy pt. *Wpływ kortykosteroidów na dynamikę zmian wybranych parametrów metabolizmu kostnego u dzieci z nawrotami zespołu nerczycowego* (promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim). Pracuje w Klinice od 1994 r. Obecne stanowisko – adiunkt.
- Dr n. med. Anna Sawicka-Kamińska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1981-1987. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1995 r. w Wojskowej Akademii Medycznej na podstawie rozprawy pt. *Znaczenie stanów zagrożenia kamicy w etiopatogenezie nawracających zakażeniach układu moczowego u dzieci* (promotor – prof. A. Jung). Pracuje w Klinice od 2001 r. Obecne stanowisko – adiunkt.
- Dr n. med. Małgorzata Mizerska-Wasiak – studiowała w Akademii Medycznej w Szczecinie w latach 1991-1995, następnie w Warszawie w latach 1995-1997. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 2007 r. na podstawie rozprawy pt. *Czynniki ryzyka postępu nefropatii IgA i nefropatii w zespole Schönleina-Henocha u dzieci* (promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim). Pracuje w Klinice od 1997 r. Obecne stanowisko – adiunkt.
- Lek. Agnieszka Szmigielska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1991-1997. Z Kliniką była związana od 1994 r., początkowo jako student i członek studenckiego Koła Naukowego. Zatrudniona jest na stanowisku asystenta od 1998 r.
- Lek. Renata Sękowska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1993-2000. W Klinice jest zatrudniona na stanowisku asystenta od 2001 r.

W roku 2007 uczestnikami studiów doktoranckich zostali lek. Piotr Skrzypczak i lek. Dominika Adamczuk.

■ Pracujący na etatach Samodzielnego Dziecięcego Szpitala Klinicznego

- Dr n. med. Elżbieta Kuźma-Mroczkowska – studiowała w Akademii Medycznej w Krakowie w latach 1989-1995. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 2006 r. na podstawie rozprawy pt. *Ustalenie wskazań do leczenia hipolipemizującego u dzieci z zespołem nerczycowym obciążonych ryzykiem rozwoju miażdżycy* (promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim). Pracuje w Klinice od 1997 r. Obecne stanowisko – starszy asystent.
- Lek. Monika Karpińska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1984-1991. Zatrudniona w Klinice od 1991 r., obecnie na etacie starszego asystenta.
- Lek. Zofia Wawer – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1999-2005. Zatrudniona na etacie szpitalnym młodszego asystenta od 2006 r.

- Lek. Magdalena Budziak – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1999-2005. Zatrudniona na etacie szpitalnym młodszego asystenta od 2007 r.

■ Pracujący w Klinice w ostatnich latach

- Dr n. med. Maria Rudzińska – studiowała na Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1973-1979. Tytuł doktora nauk medycznych uzyskała w 1990 r. za pracę pt. *Wpływ niedotlenienia okołoporodowego na poziom 2,3-dwufosfoglicerianu krwinek czerwonych u noworodków* (promotor – prof. M. Sieniawska). Pracowała w Klinice w latach 1980-1992, adiunkt.
- Dr n. med. Lech Sztymirski – studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Łódzkiego i Akademii Medycznej w Łodzi w latach 1946-1952. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymał w 1964 r. za pracę pt. *Wartość wyjaławiająca i lecznicza różnych preparatów penicyliny i innych antybiotyków w płonicy* (promotor – prof. J. Bogdanowicz). Pracował w Klinice Nefrologii w latach 1980-1992, emerytowany adiunkt Kliniki.
- Dr n. med. Joanna Welc-Dobies – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1974-1980. Tytuł doktora nauk medycznych uzyskała w 1992 r. za pracę pt. *Nabyta torbielowatość nerek u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek* (promotor – prof. M. Sieniawska). Pracowała w Klinice Nefrologii w latach 1982-1995, adiunkt.
- Dr n. med. Jadwiga Korniszewska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1956-1961. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1972 r. na podstawie rozprawy pt. *Badania nad występowaniem i etiologią zakażeń układu moczowego u małych dzieci do lat 3* (promotor – prof. B. Górnicki, Katedra i II Klinika Pediatria). Pracowała w Klinice w latach 1960-1997, emerytowany adiunkt Kliniki.
- Dr hab. n. med. Czesława Gura – ukończyła Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Poznaniu w 1957 r. Specjalizację z pediatrii II stopnia uzyskała w 1967 r. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1977 r. na podstawie pracy pt. *Środowisko a stan zdrowia dzieci 4-letnich* (Akademia Medyczna, Poznań); stopień doktora habilitowanego uzyskała w roku 1995 na podstawie dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. *Ocena odległych wyników leczenia dzieci z samoistnym zespołem nerczycowym*. W Klinice Nefrologii pracowała w latach 1981-1998, emerytowany dr hab. n. med. Kliniki Nefrologii.
- Dr n. med. Paweł Grzesiowski – studiował w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1982-1989. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymał w 1996 r. na podstawie rozprawy pt. *Zapobieganie wirusowemu zapaleniu wątroby u dzieci z przewlekłymi chorobami nerek* (promotor – prof. M. Sieniawska). W Klinice pracował w latach 1990-1998.
- Dr n. med. Antoni Jędrzejowski – studiował w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1989-1995. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymał w 2001 r. na podstawie rozprawy pt. *Zaburzenia gospodarki lipidowej u dzieci ze schyłkową niewydolnością nerek leczonych dializą otrzewnową* (promo-

tor – prof. M. Sieniawska). Pracował w Klinice na etacie asystenta w latach 1996-2000.

- Dr n. med. Danuta Kozak-Białasik – studiowała na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Białymstoku w latach 1953-1960. Tytuł doktora nauk medycznych uzyskała w 1969 r. na podstawie rozprawy pt. *Zachowanie się żelaza pozahemoglobinowego i transferyny w stanach dystrofii u niemowląt* (promotor – prof. B. Bogdanik, Klinika Pediatrii Akademii Medycznej w Białymstoku). Pracowała w Klinice Nefrologii w latach 1974-2001, emerytowany adiunkt Kliniki.
- Dr n. med. Beata Sobolewska-Wojciechowska – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1984-1990. Tytuł doktora nauk medycznych uzyskała w 1998 r. za pracę pt. *Zespół nerczycowy i niewydolność nerek u dzieci z amyloidozą na podłożu reumatoidalnego zapalenia stawów* (promotor – prof. M. Sieniawska). Pracowała w Klinice na etacie asystenta w latach 1991-2001.
- Dr n. med. Barbara Wierzbowska-Lange – studiowała w Akademii Medycznej w Łodzi w latach 1954-1960. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1972 r. na podstawie rozprawy pt. *Ocena nerkowej regulacji równowagi kwasowo-zasadowej w warunkach eksperymentalnej kwasicy u dzieci z zakażeniem układu moczowego* (promotor – prof. B. Górnicki, Katedra i II Klinika Pediatria). Pracowała w Klinice w latach 1964-2003, emerytowany adiunkt Kliniki.
- Dr n. med. Tomasz Rajkowski – studiował na Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1987-1993. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymał w 2004 r. na podstawie rozprawy pt. *Wpływ leczenia ludzkim rekombinowanym hormonem wzrostu na postęp przewlekłej niewydolności nerek* (promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim). Pracował w Klinice w latach 1996-2004 na etacie asystenta.
- Dr n. med. Jolanta Węglarska - studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1976-1983. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1996 r. na podstawie rozprawy pt. *Porównanie nieinwazyjnych metod rozpoznawania osteopatii mocznicowej u dzieci z badaniem histomorfometrycznym kości* (promotor – prof. M. Sieniawska). Pracowała w Klinice w latach 1987-2005, adiunkt.
- Dr n. med. Beata Frącka – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1970-1976. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1990 r. na podstawie rozprawy pt. *Niewydolność nerek u noworodków* (promotor – prof. M. Sieniawska, Katedra i II Klinika Pediatria). W Klinice pracowała w latach 1993-2006, emerytowany adiunkt Kliniki.
- Dr n. med. Hanna Orłowska – studiowała na II Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1981-1987. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 2004 r. na podstawie rozprawy pt. *Przydatność oznaczania stężenia prokalcytoniny w surowicy jako wczesnego markera odmiedniczkowego zapalenia nerek u dzieci do drugiego roku życia* (promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim). Pracowała na etacie szpitalnym w Klinice w latach 1989-2006.

- Dr n. med. Izabela Kostro – studiowała w Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1989-1995. Tytuł doktora nauk medycznych otrzymała w 1990 r. na podstawie rozprawy pt. *Występowanie i objawy ostrego zakażenia układu moczowego w pierwszych dwóch latach życia* (studia doktoranckie w latach 1996-2000, promotor – prof. M. Sieniawska). Pracowała w Klinice w latach 2000-2007, adiunkt.
- Asystenci: lek. Marta Kowalewska, lek. Joanna Śladowska, lek. Grzegorz Postek, lek. Artur Girdwoyń, lek. Grażyna Motyczyńska, lek. Agnieszka Łukasik, lek. Maria Marusak, lek. Alina Jabłczyńska, lek. Lucja Pałka, lek. Agnieszka Bakuła, lek. Hanna Barlak, lek. Katarzyna Bażyńska, lek. Magdalena Grajewska-Ferenc, lek. Bogumiła Kopińska, lek. Paweł Łaguna, lek. Janusz Łagunionok, lek. Andrzej Majkowski, lek. Barbara Możejko-Pastuszko, lek. Tomasz Wawryszuk, lek. Andrzej Tomik.
- Sekretarki Kliniki: Ewa Micińska, Mariola Dybowska, Beata Mazurkiewicz.
- Oddziałowe: Hanna Dobrowolska, Alicja Mielaniuk, Wanda Łazicka.

Wykaz stopni naukowych uzyskanych w Klinice Pediatricznej – Klinice Nefrologii

■ Rozprawy doktorskie

1. Dr n. med. Stanisława Wiernicka – *Analiza przyczyn śmiertelności dzieci w pierwszym roku życia w Oddziale Chirurgicznym I Kliniki Pediatricznej Akademii Medycznej w Warszawie*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
2. Dr n. med. Zofia Wójcik – *Poziom cukru w płynie mózgowo-rdzeniowym w leczeniu meningo-encephalitis tuberculosa u dzieci streptomycyną*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
3. Dr n. med. Antonina Sokołowska-Dekowa – *Wpływ dwuhydroergotaminy na gospodarkę węglowodanową*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
4. Dr n. med. Romualda Serafin – *Niektóre zespoły biochemiczne niedomogi przedniego płata przysadki u dzieci w świetle badań własnych*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
5. Dr n. med. Jan Andrzej Nowak – *Poziom chlorków w płynie mózgowo-rdzeniowym w rozpoznawaniu i leczeniu meningitis tuberculosa streptomycyną*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
6. Dr n. med. Eugeniusz Łazowski – *Badania nad możliwością narzucenia dziecku linii rozwoju fizycznego*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
7. Dr n. med. Kazimierz Łodziński – *Rola uchyłka Meckela i innych pozostałości przewodu pęcherzykowo-jelitowego w patologii wieku dziecięcego*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).

8. Dr n. med. Danuta Łukaszewicz-Dańcowa – *Malaria u dzieci, poczynszy od okresu łonowego do okresu pokwitania*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
9. Dr n. med. Maria Halina Kobierska – *Spostrzeżenia dotyczące jam gruźliczych u niemowląt*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
10. Dr n. med. Stefan Kiełkiewicz – *Wady wrodzone dolnego odcinka przewodu pokarmowego u dzieci*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
11. Dr n. med. Antoni Chróścicki – *Zaburzenie miarowości serca w zespole reumatycznym u dzieci*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
12. Dr n. med. Jan Grączewski – *Zależność odczynów rumieniowych skórnych od współdziałania promieniowania podczerwonego i pozafiołkowego*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1951 r.).
13. Dr n. med. Agnieszka Suchankowa – *Interpretacja bólów brzucha u dzieci pod kątem widzenia dalszego postępowania z chorym*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1952 r.).
14. Dr n. med. Zbigniew Popielewski – *Wpływ blokad nowokainowych na przebieg zakażeń ropnych wieku dziecięcego w świetle spostrzeżeń własnych 42 przypadków*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1952 r.).
15. Dr n. med. Alicja Blaim – *Etiologia zapaleń wsierdza u dzieci*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1952 r.).
16. Dr n. med. Zenona Zygiert – *Badania nad mechanizmem opadania krwinek*, promotor – prof. M. Michałowicz (Warszawa 1959 r.).
17. Dr n. med. Barbara Zaorska – *Zagadnienie przedwczesnej dojrzałości płciowej w świetle badań własnych*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1961 r.).
18. Dr n. med. Aniela Popielarska – *Zagadnienie padaczki skroniowej u dzieci*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1961 r.).
19. Dr n. med. Józefa Grzybowska – *Zachowanie się współczynnika potasowego oraz jego współzależność z objawami klinicznymi i zapisem elektrokardiograficznym u dzieci*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1961 r.).
20. Dr n. med. Mirosława Głowacka-Ruszczak – *ACTH i hormony kory nadnercza w leczeniu gruźliczego zapalenia opon i mózgu*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1962 r.).
21. Dr n. med. Stanisława Jarzębska – *Kliniczna ocena zaburzeń hemodynamicznych w przetrwałym przewodzie tętniczym u dzieci przed i po zabiegu operacyjnym*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1963 r.).
22. Dr n. med. Maria Teresa Suffczyńska-Kotowska – *Badania elektroencefalograficzne w zaburzeniach gospodarki wapniowo-fosforowej u dzieci w przebiegu krzywicy*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1964 r.).
23. Dr n. med. Irena Steckiewicz-Krzeska – *Rola odpływów pęcherzowo-moczowodowych w patogenezie odmiedniczkowych zapaleń nerek u dzieci*, promotor – prof. R. Barański (Warszawa 1965 r.).
24. Dr n. med. Marian Borkowski – *Ocena czynności zakwaszania moczu u niemowląt hipotrotycznych*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1965 r.).

25. Dr n. med. Wanda Leśkiewicz – *Odczyny skórne u dzieci z distreptazą z chorobą reumatyczną*, promotor: prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1966 r.).
26. Dr n. med. Krystyna Kubicka – *Skurcze dodatkowe serca u dzieci*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1966 r.).
27. Dr n. med. Irena Krupińska-Sanecka – *Ocena czynności nerek u dzieci po przebytym ostrym kłębkowym zapaleniu nerek*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1966 r.).
28. Dr n. med. Danuta Kobylińska-Lisicka – *Zaburzenia hemodynamiczne w zespole Fallota u niemowląt i małych dzieci*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1966 r.).
29. Dr n. med. Maria Kosturbała – *Oksymetria żylna i inne próby czynnościowe narządu oddechowego jako wskaźnik wydolności u dzieci*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1967 r.).
30. Dr n. med. Alina Golczyk-Wojnar – *Analiza czynności bioelektrycznej mózgu u dzieci z cukrzycą*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1967 r.).
31. Dr n. med. Maria Wróblewska-Kałużewska – *Zachowanie się poziomu żelaza w surowicy krwi u dzieci z wrodzonymi sinicznymi wadami serca*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1968 r.).
32. Dr n. med. Alina Ignaciuk – *Badanie zachowania się kwasów tłuszczowych i glukozy w stanie głodzenia i po podaniu insuliny u dzieci z niedoczynnością tarczycy*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1968 r.).
33. Dr n. med. Danuta Ciepielewska – *Badanie niedokrwistości niedobarwliwych w przebiegu zakażeń u dzieci do lat 3*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1968 r.).
34. Dr n. med. Elżbieta Wilkanowicz-Malczewska – *Przyczyny nawracających bólów brzucha u dzieci*, promotor – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska (Warszawa 1970 r.).
35. Dr n. med. Aleksy Pytel – *Analiza problemów klinicznych i społecznych cukrzycy dziecięcej w Warszawie i województwie warszawskim w latach 1955-1964*, promotor – prof. B. Górnicki (Warszawa 1970 r.).
36. Dr n. med. Barbara Wierzbowska-Lange – *Ocena nerkowej regulacji równowagi kwasowo-zasadowej w warunkach eksperymentalnej kwasicy u dzieci z zakażeniem układu moczowego*, promotor – prof. B. Górnicki (Warszawa 1972 r.).
37. Dr n. med. Jadwiga Korniszewska – *Badania nad występowaniem i etiologią zakażeń układu moczowego u małych dzieci do lat 3*, promotor – prof. B. Górnicki (Warszawa 1972 r.).
38. Dr n. med. Joanna Karczeńska – *Kliniczne aspekty napadów skurczów zgięciowych ze szczególnym uwzględnieniem dotychczasowych możliwości terapeutycznych*, promotor – dr hab. A. Popielarska (Warszawa 1974 r.).
39. Dr n. med. Zenon Markocki – *Wartość oceny haptoglobin w surowicy dla rozpoznawania ostrej gorączki reumatycznej u dzieci T.1162 BAM*, promotor – doc. I. Krzeska, Instytut Pediatrii AM (Warszawa 1974 r.).
40. Dr n. med. Bogumiła Milewska-Bobula – *Klinika mesangialnych kłębkowych zapaleń nerek u dzieci z uwzględnieniem badań biopsyjnych*, promotor – prof. B. Górnicki (Warszawa 1976 r.).

41. Dr n. med. Wanda Kawalec – *Ocena układu krążenia w kłębuszkowym zapaleniu nerek*, promotor – prof. B. Górnicki (Warszawa 1976 r.).
42. Dr n. med. Celina Tomaszewicz-Libudziec – *Zachowanie się aktywności hemolitycznej komplementu i jego składowych C3 i C4 w chorobach nerek u dzieci*, promotor – prof. M. Wojnarowski (Warszawa 1977 r.).
43. Dr n. med. Iwona Tołłoczko – *Zaburzenia przemiany wapniowo-fosforowej w przebiegu przewlekłej niewydolności nerek u dzieci*, promotor – dr hab. M. Sieniawska (Warszawa 1978 r.).
44. Dr n. med. Alicja Skubis-Wierzba – *Efektywność dawkowania nitrofurantoiny u dzieci z zakażeniami układu moczowego z określeniem poziomu i wydalania leku w moczu*, promotor – dr hab. M. Sieniawska (Warszawa 1978 r.).
45. Dr n. med. Maria Roszkowska-Blaim – *Ocena wydolności mięśnia sercowego metodą reografii impedancyjnej u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek*, promotor – dr hab. B. Szafiański, Instytut Pediatrii AM (Warszawa 1984 r.).
46. Dr n. med. Beata Frącka – *Niewydolność nerek u noworodków*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1990 r.).
47. Dr n. med. Maria Rudzińska – *Wpływ niedotlenienia okołoporodowego na poziom 2,3-dwufosfoglicerynianu krwinek czerwonych u noworodków* – promotor, prof. M. Sieniawska (Warszawa 1990 r.).
48. Dr n. med. Joanna Welc-Dobies – *Nabyta torbielowatość nerek u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1992 r.).
49. Dr n. med. Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska – *Levamisol w leczeniu steroidozależnych zespołów nerczycowych u dzieci*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1992 r.).
50. Dr n. med. Agnieszka Tańska – *Skuteczność szczepień przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B u dzieci z grup ryzyka*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1994 r.).
51. Dr n. med. Helena Ziółkowska – *Zapobieganie i leczenie osteopatii u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1995 r.).
52. Dr n. med. Paweł Grzesiowski – *Zapobieganie wirusowemu zapaleniu wątroby u dzieci z przewlekłymi chorobami nerek*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1995 r.).
53. Dr n. med. Grażyna Krzemień – *Bezpośrednie i odległe rokowanie w zespole hemolityczno-mocznicowym u dzieci*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1996 r.).
54. Dr n. med. Jolanta Węglarska – *Porównanie nieinwazyjnych metod rozpoznawania osteopatii mocznicowej u dzieci z badaniem histomorfometrycznym kości*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1996 r.).
55. Dr n. med. Hanna Szymanik-Grzelak – *Korelacja między przebiegiem klinicznym a zmianami patomorfologicznymi w zespole Schönleina-Henocha i w nefropatii IgA u dzieci*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1998 r.).
56. Dr n. med. Jarosław Sołtyski – *Ocena skuteczności leczenia niedokrwistości u chorych noworodków i niemowląt ludzką rekombinowaną erytropoetyną*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1998 r.).

57. Dr n. med. Beata Wojciechowska-Sobolewska – *Zespół nerczycowy i niewydolność nerek u dzieci z amyloidozą na podłożu reumatoidalnego zapalenia stawów*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 1998 r.).
58. Dr n. med. Beata Leszczyńska – *Ocena przydatności oznaczania C-końcowego fragmentu prokolagenu typu I jako prognostycznego czynnika wzrastania u dzieci z niskorosłością mocznicową*, promotor – prof. M. Roszkowska-Blaim (Warszawa 2001 r.).
59. Dr n. med. Antoni Jędrzejowski – *Zaburzenia gospodarki lipidowej u dzieci ze schyłkową niewydolnością nerek leczonych dializą otrzewnową*, promotor – prof. M. Sieniawska (Warszawa 2001 r.).
60. Dr n. med. Julita Wojnar – *Wpływ kortykosteroidów na dynamikę zmian wybranych parametrów metabolizmu kostnego u dzieci z nawrotami zespołu nerczycowego*, promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim (Warszawa 2003 r.).
61. Dr n. med. Tomasz Rajkowski – *Wpływ leczenia ludzkim rekombinowanym hormonem wzrostu na postęp przewlekłej niewydolności nerek*, promotor – dr hab. M. Roszkowska-Blaim (Warszawa 2004 r.).
62. Dr n. med. Hanna Orłowska – *Przydatność oznaczania stężenia prokalcytoniny w surowicy jako wczesnego markera odmiedniczkowego zapalenia nerek u dzieci do drugiego roku życia*, promotor – prof. M. Roszkowska-Blaim (Warszawa 2005 r.).
63. Dr n. med. Elżbieta Kuźma-Mroczkowska – *Ustalenie wskazań do leczenia hipolipemizującego u dzieci z zespołem nerczycowym obciążonych ryzykiem rozwoju miażdżycy*, promotor – prof. M. Roszkowska-Blaim (Warszawa 2006 r.).
64. Dr n. med. Małgorzata Mizerska-Wasiak – *Czynniki ryzyka postępu nefropatii IgA i nefropatii w zespole Schönleina-Henocha u dzieci*, promotor – prof. M. Roszkowska-Blaim (Warszawa 2007 r.).

■ Rozprawy habilitacyjne

1. Dr hab. n. med. Izabella Bielicka – *Zagadnienia z patofizjologii i pielęgnacji wcześniaków w świetle spostrzeżeń własnych*, opiekun – prof. M. Michałowicz, Katedra i I Klinika Pediatria, 1951 r.
2. Dr hab. n. med. Tadeusz Chrapowicki – *Leczenie krzywicy i tężyczki w świetle własnych spostrzeżeń*, opiekun – prof. M. Michałowicz, Katedra i I Klinika Pediatria, 1951 r.
3. Dr hab. n. med. Irena Balukiewicz – *Probieże czynności procesu reumatycznego u dzieci*, opiekun – prof. R. Barański, Katedra i I Klinika Pediatria, 1960 r.
4. Dr hab. n. med. Irena Kanabus – *Zagadnienie niedodmy i rozedmy w klinice dziecka do lat dwóch*, opiekun – prof. R. Barański, Katedra i I Klinika Pediatria, 1960 r.
5. Dr hab. n. med. Aniela Popielarska – *Odległe następstwa psychiatryczne po zamkniętych urazach czaszki i mózgu u dzieci*, opiekun – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska, Katedra i II Klinika Pediatria, 1968 r.
6. Dr hab. n. med. Mirosława Głowacka-Ruszczak – *Ograniczenie rezerw wentylacyjnych w zespole zatokowo-oskrzelowym*, opiekun – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska, Katedra i II Klinika Pediatria, 1968 r.

7. Dr hab. n. med. Maria Sieniawska – *Zaburzenia mineralizacji kośćca u niemowląt i małych dzieci z upośledzonym wchłanianiem wapnia w przewodzie pokarmowym*, opiekun – prof. T. Lewenfisz-Wojnarowska, Katedra i II Klinika Pediatria, 1969 r.
8. Dr hab. n. med. Jerzy Świdorski – *Przewlekły blok przedsionkowo-komorowy II° i III° u dzieci*, opiekun – prof. B. Górnicki, Katedra i II Klinika Pediatria, 1973 r.
9. Dr hab. n. med. Krystyna Kubicka – *Odległe wyniki leczenia tetralogii Fallota, ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń hemodynamicznych*, opiekun – prof. B. Górnicki, Katedra i II Klinika Pediatrii i Nefrologii, 1974 r.
10. Dr hab. n. med. Irena Krupińska-Sanecka – *Badania nad zespołami złego wchłaniania u małych dzieci*, opiekun – prof. B. Górnicki, Katedra i II Klinika Pediatrii i Nefrologii, 1975 r.
11. Dr hab. n. med. Maria Wróblewska-Kałużewska – *Zachowanie się biochemicznych parametrów przemian żelaza i miedzi u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek*, opiekun – prof. M. Sieniawska, Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii, 1978 r.
12. Dr hab. n. med. Czesława Gura – *Ocena odległych wyników leczenia dzieci z samoistnym zespołem nerczycowym*, opiekun – prof. M. Sieniawska, Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii, 1995 r.
13. Dr hab. n. med. Maria Roszkowska-Blaim – *Ocena stosowania erytropoetyny u dzieci ze schyłkową niewydolnością nerek*, opiekun – prof. M. Sieniawska, Katedra i Klinika Pediatrii i Nefrologii, 1998 r.
14. Dr n. med. Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska – *Osteodystrofia nerkowa u dzieci z przewlekłą niewydolnością nerek w czasie leczenia rekombinowanym ludzkim hormonem wzrostu*, opiekun – prof. M. Roszkowska-Blaim, 2008.

Na rycinie 14 przedstawiono Zespół Kliniki w 2008 r.

■ PIŚMIENNICTWO

1. Materiały archiwalne z Archiwum Akademii Medycznej w Warszawie.
2. Manicki J.: *Dzieje uczelni medycznych w Warszawie w latach 1944-1960*, PZWL, 1968, Warszawa.
3. Łyskanowski M., Stapiński A., Śródka A.: *Dzieje nauczania medycyny i farmacji w Warszawie (1789-1950)*, PZWL, 1990, Warszawa.
4. *Kto jest kim w Polsce*. Informator biograficzny. Wydawnictwo Interpress, 1987, Warszawa.

Na następnej stronie. **Ryc. 14. I rząd od lewej:** Małgorzata Pańczyk-Tomaszewska, Maria Roszkowska-Blaim (Kierownik Kliniki), Renata Sękowska. **II rząd od lewej:** Jarosław Sołtyski, Beata Leszczyńska, Hanna Szymanik-Grzelak, Helena Ziółkowska, Grażyna Krzemień, Magdalena Budziak, Monika Karpińska, Anna Sawicka-Kamińska, Iwona Bieroz, Małgorzata Mizerska-Wasiak.

